

Leto II.

NA MEJAH

Štev. 18.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din, za inozemstvo 40 Din.

Ček. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Krekov dom**LIST ZA GOSPODARSTVO, PROSVETO IN KULTURO**

Jesenice, 15. septembra 1937

Vsi na branik slovenstva!

Že dolgo poslušamo staro pesem. V naši sosesčini onstran meje teptajo slovenstvo nemške plemenske garde, kar je najboljši dokaz, da je ondotni naš rod kljub izmečkom žilav in klen. Ni bilo dovolj, da je takoj

Vse to smo videli in čutili in vidimo in slišimo še danes. Pa smo preklinjali ta zločin in sočustvovali, storili pa nič, da bi olajšali bedo ondotnim bratom, ki so prosili pomoči. To je bila naša sveta dolžnost, ki ji nismo prav v ničemer sledili.

In danes imeti zavezane oči ob tem usodnem početju, je gnusen greh. Že vse leto je koroški Heimatbund pripravljaval nov udarec slovenstvu in v teh zadnjih dneh je skočil plemenski lev in porušil simbol slovenskega življa.

Pred spomenikom v obrambnih bojih padlim »herojem« je morala pasti slovenska lipa na slovenskih tleh. Kakšni so bili ti obrambni boji in kdo tisti »heroji«, smo imeli priliko razbrati iz poročil, ki so prihajala k nam, napisana z gnevom in izrečenim prekletstvom nad heroji-izdajalci. Bili so tisti zatajevalci domovine in slovenstva, katerih imena so vklesana v spomenik, ki zdaj vpije po vsej slovenski Koroški o Judežih, ki so zatajili lastno mater. Zaradi njih je padla lipa sredi Roža, zaradi njih je vklenjen slovenski duh in jezik in po njih se je vzpel plemenski nacionalizem na hrbet enega dela slovenskega naroda,

In mi še zmerom stojimo in se ne ganemo. Ne sramujemo se lastne slabosti, ne prikrivamo svoje odrevenelosti in ne usodnega hlapčevstva. Toliko moči že še spravimo skupaj, da se za vsako malenkost med seboj rujemo in besedujemo, tako da nam za skupen nastop proti najelementarnejšim kršitvam pravic in svobode naših bratov in sester

na potujčeni zemlji manjka odporne sile in avtoritete.

Čas je že, da nekaj ukrene oblast sama. Kakor je nastopila v obrambo pravic lužičkih Srbov, prav tako je njena dolžnost, da zastavi vso svojo avtoriteto in zaščiti narod, ki ima isto pravico do življenja kot ostali, saj ima svojo zgodovino in visoko kulturo. Koroški Slovenci vidijo v naši skupni državi svojo mater, zato pričakujejo vsaj majhnih izrazov ljubezni.

Toda tudi s tem še ni izčrpana vsa možnost pokazati plemenskemu socializmu našo narodno zavest, ki mora v tem primeru zajeti ves narod. Na naši zemlji prebivajo tisti, katerih bratje bi jejo naše brate, čeprav jedo naš kruh ter so v odnosih proti državi v pridobitvenem oziru nam enaki. Ali pa ni vprav ta njihova udobnost, ki jo uživajo pri nas, kriva tiste plemenske miselnosti, ki nasiljuje našemu narodu tukaj in onstran meje, češ saj so ponižni? Ali niso k tej nesreči doprinesli svoj delež tudi nekateri naši politiki, ki so za svoje politične strasti uporabljali kočevske Nemce in nas z njimi bili v obraz? Poleg te sramote pa smo morali še doživeti, da so se vprav ti tolkli po prsih in vzklikali Hitlerju — naši »politiki« pa so jim ploskali za plačilo agitacije.

Slovenski narod! Operi to sramoto s svojega telesa. Dvigni se, kot si se dvignil že premnogokrat in samozavestno povej tujcu, da je naš kruh in da je koroška zemlja slovenska last. Na svoji zemlji govori s tujcem slovenski in na Koroškem govori slovenski, izdajalce in polovičarje pa iztrebi. Če bomo v sebi klenci in povezani, nam ne bo treba prositi, ampak bomo zahtevali. Čas je, da smo gospodarji, ne hlapci!

Širite naš list!

Zmaga marksizma

Bolj posrečene manifestacije za svoja načela naši levičarji še niso imeli, kakor je bil to izlet tovarniškega delavstva mehaničnih obratov k Sv. Križu. V teh obratih ima baje večino krščansko orientirano delavstvo in so se obratni kar polnoštevilno odzvali povabilu podjetja na izlet. Obratovodstvo je v sporazumu z župnim uradom pri Sv. Križu vse res tako skrbno uredilo, da bi vsi udeleženci izleta mogli zadostiti svoji nedeljski dolžnosti. Priznati moramo, da je podjetje po našem zadnjem opozorilu za slične prilike tudi sicer svojemu delavstvu dalo priliko za izpolnjenje verskih dolžnosti in jih je celo nanje opozorilo. K sv. maši ob osmih pa, ki je bila takoj po prihodu izletnikov, sta prišla po

poročilu župnega urada pri Sv. Križu dva izletnika, dočim se je sv. maše ob 9 udeležil obratovodja mehaničnih oddelkov ing. Wagner, šef inspekcije dela ing. Petrovič in uradnik g. Kuhar ter še kakih 10 do 20 delavcev.

Vsa množica z ženami in otroki vred pa je s svojo neudeležbo manifestirala za brezbožno teorijo marksizma.

Krščansko orientirane organizacije, vse naše manifestacije in vse naše govorjenje je laž, če se sodimo po tem izletu! Človek bi dejal, da je v naših vrstah notranja zmaga marksizma že dokončana.

Nismo tega radi zapisali, toda tudi sebi smo dolžni dati sebe vredno izpričevalo.

Z Jesenic

Manija »kukerlov« ali ferčad se je preselila v naš kraj. To pa prav brez potrebe. Katerakoli nova stavba raste ali se kaka stara izrazito izpreminja, povsod ji skazijo zunanje lice s tistimi, za mestne ulice neprimernimi strešnimi nastavki. To je primerno za vrtno hišo in vile, nikakor pa to ne bi smelo biti na primer na novem gasilskem domu ali pa sicer pri zares lepi stavbi g. Klabusa. Naj bi se pri izdaji gradbenih dovoljenj na to pazilo.

Ženski odsek Krekovega prosv. društva obvešča vse članice, da se začno predavanja s prvim ponedeljkom meseca oktobra. V načrtu predavanj so vsa sodobna vprašanja, teoretični gospodinjstvi pouki in prosti razgovori. Če se bo priglasilo zadostno število mladih mater in starejših deklet bodo leta imela posebne večere vzgoje in materinstva. Vabimo vse, ki hočejo s temi uki koristiti sebi in družinam, da se čim številneje priglase in predavanja redno obiskujejo. Odbor.

Murova je dobila majhen priboljšek s popravilom glavne izhodne poti, ki pa še vedno čaka končne ureditve. Zakaj? Prosili bi tudi občino, da prepove stanovančcem Murove polivanje pomij in odpadkov na poti, ker so zaradi tega včasih podobne greznici jarkom. Nesnaga in smrad prav gotovo nista dobrodošla zdravju okolice.

Fare in kraji v Radovljiskem okraju, dopisujte v list „Na Mejah“

Važno!

V prihodnji številki začnemo objavljati povest priljubljenega ljudskega pisatelja Slavka Savinška z naslovom »Med Mežakljo in Mirco. Ker je povest sodobna in se godi v našem kraju, upamo, da bo dobrodošla.

Sv. Križ

Telefon k Sv. Križu je zagotovljen, tako nam poročajo. Polovico stroškov za inštalacijo bo poravnala država, polovico pa bodo morali poravnati interesenti sami. Vsekakor je to za naš kraj zaradi odličnih gostov, ki prihajajo k nam na letovišče, važna pridobitev. Tem bo sedaj omogočena tista nujna vez z njihovimi gospodarskimi in drugimi posli doma, ki tudi za časa letovanja ne trpijo nikake odložitve. Upamo, da se nam bo še posrečilo, da končno dobimo tudi poštni urad, ki je za nas zaradi tujskega prometa prav tako potreben.

Novo lično kapelico iz domačega jeseniškega marmorja gradi stavbenik Belcijan, ki bo idilo našega gorskega kotička lepo povzdignila. Vse stroške gradnje sta prevzela gg. Avgust Westen in Avgust Praprotnik. Kapelica pa bo tudi sicer prav prišla za praznik sv. Rešnjega Telesa.

Občni zbor ZZD, naše krajevne strok. organizacije, bo v nedeljo 19. t. m. K mladi organizaciji, ki bo v samostojnosti najlaže skrbel za koristi svojega članstva, so pristopili skoro do zadnjega vsi delavci v kraju. Prepričani smo, da bo svoji nalogi kos in da bo tudi ostalemu delavstvu ustanovitev te skupine samo v korist.

Delavci, študirajte krščansko socialno literaturo

Gorje pri Bledu

Ustanovni sestanek Z. Z. D. je bil pri nas v nedeljo 5. septembra. Po dopoldanski službi božji se je zbralo v društveni dvorani okrog 80 samih močnih fantov, po večini delavcev jeseniških tovarn. Pazljivo so poslušali izvajanja zastopnika centrale ZZD, tovariša Grebenška, kakor tudi zastopnika jeseniške organizacije. Soglasno je bilo prepričanje, da je edino ZZD prava zastopnica katoliško mislečega delavstva. Po

Še o gospodarstvu

Nimamo na razpolago nikakih gospodarskih strokovnjakov, ki bi nam mogli in hoteli teoretično razglabljeti smeri in težnje raznih pridobitnih panog in njihove odnose nasproti splošni ljudski življenjski prosperiteti. Zato tudi naši tozadevni članki ne morejo predstavljati kakega morebitnega teoretiziranja. Kar zapišemo, zapišemo kot neposredni opazovalci življenja samega ter njegovih hib in vrlin.

V zadnji številki našega lista smo se pod naslovom: »Za hrbtenico« dotaknili čisto na kratko novih nalog, ki čakajo naše gospodarstvenike. Mislimo, da bo to nalogo treba rešiti, ali pa jo bodo rešili drugi mimo tistega praznega besedičenja, ki ga tako pogosto srečavamo v naših vrstah. V tem poslednjem primeru bomo končno po zlomu idealističnih sil, katerim nismo znali ustvariti zaledja, stopili na drugo mesto in začeli igrati podrejeno vlogo. Izrednih naporov bo takrat treba in izrednih genijev, da bodo z vso silo priborili nazaj, kar bi morda ob resni volji delavnih organizatorjev organiziranega naroda sedaj še primerno lahko obdržali in za bodočnost izboljšali. Mi smo sicer majhen listič in ne sega daleč vpliv naše besede, a smatramo, da smo vendar dolžni svoje prispevati k ustvarjanju nove miselnosti o gospodarski zaščiti naših narodnih množic.

Ob pogledu v preteklost moramo reči, da nismo znali zadostno izkoristiti kapitala, ki ga je naši skupnosti zaupal po naših ustanovah naš narod. Preveč smo bili birokrati, uradniki za pisalnimi mizami in za pulti. Zabarikadirali smo se za kup paragrafov in sklepov, življenje pa je v nevdružni sili teklo mimo nas. Preveč smo bili zavozili v neka lagodna pota z izgubljenimi in izdolbenimi kolesnicami in nikogar naših nismo radi pustili, da bi kaj drugega poskusil. Da bi pa koga dobro voljo za ustvarjanje novega, boga-

tejšega gospodarskega življenja podprli, to nam ob našem podedovanem konservativizmu niti na mar ni prišlo. Skupnost naše smeri je bila taka in je zato sebi uničevala rast in bodoče življenje. Na to bogastvo, ki je v sebi in zase postalo nerodovitno, so se vsedli preko raznih zvez poedinci in ga tako obrnili v svoje dobro. S kapitalom, za katerega sami nismo hoteli in nismo mogli nositi rizika, se je tako igral čisto nam tuj človek in ga v našo škodo ob nezadostni naši kontroli tudi v našo nepopravljivo škodo zaigral. Njemu riziko ni bil težak.

Hočemo reči, da smo imeli o lastnih zmoglostih neverjetno slabo mnenje. Nekaj ponesrečenih poizkusov je ubilo še tisto, kar je bilo.

Če danes gledamo na gospodarski razvoj v naši ožji domovini, če vidimo, kako rastejo podjetja, tovarne, družbe s tujim duhom in tujim kapitalom, se mora človeku stisniti srce. Strašna je misel, ki se nehote vriva v dušo: na svoji zemlji bomo ostali hlapci. Naši žulji in naše bogastvo bo romalo v tujino. Naša svoboda se bo vedno krivila. In naša narodna volja bojazljivo upogibala pred materialno silo tujca.

Vprašamo, ali res ni rešitve v organiziranem narodu ali pa sami sebi lažemo, ko toliko o njem govorimo? Ali res ni nikogar, ki bi hotel začeti graditi na zbiranju naših šibkih gospodarskih sil in moči za skupno obrambo in skupni napredek? Kakor da smo vsega siti, preživeli in spadam na zapeček! Tja nas bodo tudi sigurno potisnili nekoč, če ne bomo uvideli velikih nalog sodobnosti.

Danes je položaj tak, da mi dopuščamo, da je skoro vse, kar moremo imenovati gospodarsko moč, v rokah nasprotnika in celo tujca. Nevzdržno je to. Zastavimo zato vsi vse sile, da bo novo gospodarstvo in njegova moč v naših rokah ter tako v službi naroda in njegovih pravih smeri.

Cerkev, šport in mladina

Vsak se je po svoje okoristil s počitniškim odihom in zlasti mladina je s širokim zamahom otresla s sebe »pretežka bremena«, da sprejme nova z muko in tožbo. Zaradi tega se vprašujemo, zakaj pri mladini tak strah pred novimi nalogami in odkod tista njena nevolja, s katero se vrača od brezskrbnega počitniškega življenja k zopetnemu delu. Rekli bi, da je temu vzrok brezciljno življenje, zakaj vprav življenjski cilj je tisti, ki daje človeku voljo okoristiti se z vsemi plodnimi in resnično trajnimi talenti, ki jih je prejel od Boga. Če pa pogledamo to počitniško življenje naše mladine, vidimo, da jo le prečesto vrže iz struje... Pusti se zaslužniti telesni vihravosti in tako ji postane igra, šport in turizma edini cilj življenja.

Kaj pa k temu pravi Cerkev?

Moderni svet podtika Cerkvi, da je sovražnica športa, a to mnenje ni utemeljeno, ker Cerkev pač misli o športu drugače kot moderni svet. S tem pa še ni rečeno, da je proti njemu.

Po njenem nauku mora vse stvarstvo služiti slavi božji. Drugače ne more biti, kakor pravi sv. pismo: Vse je zaradi sebe ustvaril Gospod. Tudi šport mora imeti za zadnji cilj to, ker mu je neposredni cilj okrepitev telesa, ki je po nauku Cerkve orodje, katerega se poslužuje neumrljiva človeška duša. Orodje pa mora biti sposobno za uporabo. Lok, ki je prenapet, mora počiti. Tudi človek, ki bi delal brez odmora, bi postal za nekaj časa nesposoben za posle svojega poklica.

Bog sam hoče, da se človek po napornem delu počeno razvedri. Kako bi torej Cerkev mogla nasprotovati poštemu razvedrilu ali dostojnemu športu.

S čimer se Cerkev ne strinja, je nekaj povsem drugega. Nasprotuje zlasti nezmernemu športu, ker povsem upravičeno sodi, da šport ni cilj človeškega življenja, ampak sredstvo, da si človek po napornem duševnem ali drugem delu pridobi novih moči. To misel lepo poudarja nemški rek: Ne delaj igranja za cilj življenja. To ni dostojno niti koristno za človeka.

Dostojno ne zato, ker je Bog postavil človeka za vladarja in krono vsega vidnega stvarstva. Namesto da bi bil človek vladar vidnih stvari, pa premnogokrat postane njih suženj in tako samega sebe poniža z dostojanstva vladarja v suženja. Mnogokrat obžalujemo modernega človeka, ki ne ve niti tega, da je vprav takrat, ko misli, da je dovolj svoboden, največji suženj. Suženj pa ne razume stvari, kateri je po božjem načrtu postavljen za gospodarja.

Toda nezmeren šport niti ne koristi človeku. Kdor bi najboljše zdravilo jemal čez mero, bi si škodoval. Tako je tudi z nezmernim športom.

Drugo, s čimer se Cerkev ne strinja, je to, da se verske in stanovske dolžnosti zapostavljajo športu, ker Ona zahteva najprej vestno izpolnjevanje verskih kakor tudi poklicnih dolžnosti. V tem ji mora dati prav vsak pravilno misleči človek. Tukaj je iskati vir strahu mladine pred živ-

Ponesrečen poskus

Zadnje nedeljo v avgustu je KID zaključila izlete svojega delavstva za tekoče leto in v tej obliki, kakor so se vršili do sedaj, upamo za — vedno.

Mi smo se namenoma vzdržali doslej kritike o njih, da bi mogla biti zato naša sodba po pridobljenih izkušnjah na koncu pravilnejša.

Moramo reči, da so uspehi izletov le v zunanjem videzu in reklamni, niso pa prinesli tistih sadov, ki jih je podjetje po svojem zagotavljanju hotelo z njimi doseči.

Bil je čisto napačen aranžma popivanja, ki so ga v pijanosti delavstvu v sramoto poudarjali najbolj tisti, ki so bili proti izletom že izpočetka zaradi razredno borbena stališča. Tudi je bilo nesmiselno potem na tako preživete izlete vlačiti

s seboj ženske in otroke. Ženskam ti izleti niso bili v čast, otrokom pa so bili vsekakor v pohujšanje.

Posebno pa smo mnenja, da je bilo škodljivo in da se ni ustvarjalo prav nič poudarjano družinsko razmerje, če so se v posameznih primerih nadrejeni približali delavstvu v slabostih ali pa ga še celo prekosili v popivanju in neslanostih, ki bi morale biti daleč od vsega tega. Seveda moramo priznati po drugi strani prizadevanje nekaterih gospodov, da bi teh senc ne bilo. Toda naša končna sodba je, da zamisel izletov ni prinesla ne KID in ne delavstvu nobenih koristi, pač pa mnogo nepopravljive škode.

Treba jih bo zaradi obojestranskih koristi čisto drugače zasnovati ali pa — odpraviti.

Kako mislijo naši mladi

Dogodki dokazujejo

Še se spominjamo Jeseničani praznovanja tri-desetletnice SMRJ, ki ga je izvedla jeseniška podružnica. Z vseh strani so prišli pristaši moskovske internacionale. Bili smo priče spreveda, ki ga je otvorila skupina rdečih kolesarjev. Slišali smo viharne vzklike, ki niso bili v skladu s slovensko miselnostjo in ne z državno upravo.

Nismo se čudili njihovem divjemu navdušenju za »velikega voditelja narodov« Stalina. Pomilovali pa smo jih, ko so klicali rdeči Jugoslaviji. Reveži, ali si res žele »boljševiški raj« tudi pri nas. Seveda, delavci so, želijo socialnih reform, izboljšanje delavskih razmer! V svoji zaslepljenosti pa ne vedo, da jim boljševizem njihovih nad nikdar ne bo izpolnil. Njemu je mar položaj delavstva. Kako so naivni, če mislijo, da je komunizem socialno gibanje. Saj nam dogodki v Španiji odkrivajo njegov pravi obraz. Kajti komunizem je najprej in nujno po vsem svojem bistvu brezboštvo ali bolje sovraštvo do Boga in vsega božjega. Zato je boljševizmu, kadar pride na oblast, preganjanje vere prva točka njegovega programa, ne pa socialne reforme! Tako je v Rusiji, tako v Mehiki, tako v Španiji. Saj je znano, da so delavce, ko je boljševizem dobil oblast v Barceloni, potolažili, da naj socialna reforma še potrpi, ker je za to treba časa! Ni pa bilo treba čakati preganjani Cerkvi. Proti njej je bilo vse pripravljeno, orožje, rablji, dinamit! Vse govorjenje boljševizma, da jim je blagor delavskih množic prva skrb, je največja laž. Zakaj pa so v Španiji pobili najprej tiste duhovnike, ki so za delavstvo največ storili? Zakaj so hoteli moriti redovnice, ki so vse svoje življenje žrtvovali za blagor proletarskih bolnikov, starčkov in sirot? Kako zelo skrbe za delavstvo, nam dalje kaže afera Jagoda et comp! Kako težko se motijo vsi tisti, ki z veseljem gledajo boljševiško uničevanje verskih in kulturnih vrednot. Ne uvi-

dijo, da se obenem ruši vsa kultura in vsi njeni temelji. Ne vidijo, da to divjanje mora izpodkopati vso pravico in moralo in uničiti življenjske sile naroda. Ali mislijo vsi ti pristaši boljševizma, da se bo to vandalstvo ustavilo vprav pred njimi, da bodo oni varni v tem brezumnem pokončevanju življenj! Kajti kdo je varen pri boljševikih, nam jasno kaže zadnji pokolj Leninove garde.

Zatorej vsi, ki nam je mar vera, kultura in lastno življenje, na delo! Postavimo nepremagljiv branik in ustavimo razdiralno delo boljševizma. Prepustimo se popolnoma vsi Cerkvi, da nas Ona — kakor je v zgodovini že tolikokrat storila — popelje na rešilno pot in nas otme modernega barbarstva.

Naše gledališče

Potrebno je, da ob pričetku letošnje gledališke sezone zastavimo nekaj besed. To naj bo nekako opravičilo na tisti protest proti uvedbi kina v Krekovem domu, ki je bil na tem mestu objavljen. Upraviči naj nekatere predloge, ki so žal naleteli na gluha ušesa, ali je čas sam dokazal, koliko se je takrat pogrešilo. Res je, da so imele kinopredstave vse leto naravnost rekorden obisk in tudi vsestranski uspeh. Če pa pogledamo skozi prizmo kulture in prosvete, bomo pa le morali priznati, da je marsikaj pravilno uravnane skočilo s tira in brezplodno obstalo.

Podrobnosti pustimo. Gre za priznanje, ali se je vse storilo, da bi se napake, ki so ovirale ali sploh onemogočale gledališke predstave, kakorkoli omilile ali popravile. Drugo vprašanje je, zakaj je igralski krožek vedno bolj izgubljal delovno silo, dokler ni proti božiču obstal in zamrl.

Krivično bi bilo vsekakor razglasiti sodbo v obremenitev samo eni stranki, dočim bi se druga v občutku neodgovornosti čutila počaščen. Nikakor. Kritično opazovanje nas je privedlo do zaključka, da krivda ne pada na zahteve ne kinogrupi in ne gledališki grupi, pač pa na nepravilno razumevanje potreb v obeh grupah, ki bi se morale podrediti skupnemu vzgojnemu namenu in se v takih razmerah druga drugi prilagoditi.

Ker se je takoj spočetka na obeh straneh osvojilo stališče popolne upravičenosti, da dela ena kot druga stran po lastnem preudarku in da ima ena kot druga izključno pravico do prostorov, se je gledališka grupa uprla platneni nastavi na odru in sistemu, po katerem se odstopa dvorana za gledališke predstave. Čas, ki je bil gledališki grupi določen, skrčeni prostor na odru in nemo-goče razmere, vse to je zadalo dramskemu osebju tisti udarec, ki ga je spremljal vso sezono. Zado-

stvarni debati, ki je pokazala zavedno zrelost naših fantov, so izvolili pripravljalni odbor, ki je pravila že predložil politični oblasti v odobritev. Tako stopamo za ostalimi kraji tudi mi v pravično samoobrambo svojih koristi v katoliško dosledno strokovno organizacijo. Bog ji daj rast in moč za čuvanje naravnih in nadnaravnih vrednot.

Kritika

Film

»Legija okovanih«. Socialna slika enega mnogoštevilnih dogodkov iz proslulega jedniškega življenja, ki mu Američani tako radi obešajo kinč herojskih borb za pravico. Celotna stavba dela dokazuje, da ni bil namen režiserja prikazati usodo kot skupno last vseh slojev, ampak povečati razliko med preganjanimi in oblastniki. S prizorom aretacije je sarkastično poudarjena brezobzirna diktatura oblastnikov, ki tolmačijo zakone v prid lastnim materialnim težnjam. Nekoliko scen je bilo prav močnih, v ostalem pa vsebina lahkotna in prav ameriška.

»Zločin v mornarici«. Vojaški film iz življenja mornarice. Okrog novega izuma, ki ga postavlja na vojnem brodu, se pletejo ljubavni in zločinski dogodki s tako naglico, da vso tragiko prikrijejo z nujnostjo različnih srečanj, sladkih upov in brezobzirnega tovarištva. Nudi nam vpogled v zakulisno borbo koncernov, ki se bijejo med seboj za prvenstvo in svetovni trg, ne glede na žrtve, ki pri tem padajo. Da pa ameriška demokracija ne bi kaj svojega ugleda utrpela, se izcimi iz nevarnih zapletov obupani blaznež, na kterelega se zruši vsa stavba krivde ter ga uniči. Tega pa ne razumem, zakaj so mu položili na jezik nevarno obtožbo, da ga je okradla elita demokracije. Vsekakor ni v tem nič vzgojnega, ampak je vse dejanje preračunano na živčne dražljaje gledalcev.

»Osamljeno srce«. Za najlepše filme, kar jih pride na naš trg, se moramo zahvaliti Nemcem. S tem filmom so nam pokazali globoko pojmovanje njih visoke glasbene kulture in način, kako je treba prirediti film, da močno vzgojno vpliva. Lahko trdimo, da je to najmočnejša kreacija Benjamina Gliglia in najtežja vloga njegove soigralka. V tem delu prekaša čustvena dinamika vsa tovrstna dela, kar smo jih videli v našem kinu. Tragika peveca, ki pet let poje posmrtnice za ljubljeno

ljenjskimi bremenami, ker za zmagovanje teh je treba usmerjenega, značajnega človeka. Značaj pa je več kot talent!

Te besede naj bi upoštevali vsi, ki se pritožujejo nad vzgojo mladine, zlasti tisti, ki jim je skrb zanjo poverjena. Priporočati moramo zlasti učiteljem, naj ne manjka v učnem načrtu teh točk, zakaj v nasprotnem primeru bodo le oni krivi, če bo mladina drugačna, kot jo narod potrebuje.

družico in katere pečat nosijo vsi njegovi glasovni izlivi, je svojska le najplemenitejšemu srcu. Ta čustvena sila je notranje preobrazila kabaretno plesalko, ki se je hotela z njo stvarno okoristiti — in s tem dejanjem postavila sebi trajno vrednost. Takih predstav nam ne bo nikar dovolj.

»Ana Karénina«. Fevdalce nekdanje Rusije je s tem delom dal Tolstoj neizbrisen pečat, ki bo še dolgo ležal na njih spominu. Greta se je potrudila in nam pokazala tragiko ruske žene, ki so ji dali namesto prave ljubezni čast, bogastvo in visoki položaj moža, z njegovim neprodinim čustvovanjem vred in odbijajočo hladnostjo v zakonu z njim. Odtod novo ljubavno razmerje z oficirskim ognjevitežem, katerega nezvestoba jo pahne v smrt. Igralcem vsa čast, toda film še ni zrel za Tolstoja.

Rabljen štedilnik

proda po zelo nizki ceni Rozika Pintar, modistinja na Jesenicah.

Dražba na Bledu.

Vsled preureditve prodamo na prostovoljni javni dražbi 19. septembra ob 8 v penzionu »Rikli« razno rabljeno pohištvo, posodo i. dr.

stovalo je, da je bil ranjen idealizem, čeprav bi se dalo volji igralcev marsikaj očitati. S tem ne udarjamo vseh, pač pa tiste, ki jim je bilo igranje bolj zadeva dvomljive vrednosti in so s svojo hladnokrvno kapitulacijo zadali poslednji udarec razkroju.

Pripomniti pa moramo, da je vodstvo kinematografa sklenilo nekakšen sporazum z igralsko skupino, ki pa je bil brezpomemben že zaradi tega, ker se ni sklenil zaradi oviranega dela, ampak zaradi »ljubelega miru«. Priznati moramo, da je vodstvo kinematografa doseglo svoj namen, ker se je dramsko osebje res umirilo in vprav ta mir je zeval kot odprta rana.

Iz tega vidika naj bi prišla rešitev. Igralska družina naj se preuredi in naj skrbi za res spo-

sobne člane in vzgojo naraščaja s primernimi tečaji. Dolžnost vodstva kinematografa pa bodi ta, da projekcijski prostor uredi na tak način, da ne bo oviral študija na odru in obojestranske predstave naj se uredijo po načrtu, ki bo v korist obema grupama in odgovarjajoč kulturno-prosvetnemu delu.

Vsaka pogrešenost ima tudi dobro stran in prav tej gre v tem primeru hvala, ker nam je pokazala v svetli luči, česa se nam je v bodoče ogibati, kaj prezirati in kako prilagoditi težnje in potrebe dveh različnih kulturno-prosvetnih glasnikov, saj prav v tem času je naša sveta dolžnost, poseči po načinu, kako slovenski jezik čim bolj dvigniti in mu dati duha in življenja; to je naloga gledališč!

Sv. Križu gospodarske tečaje

Sv. Križ-Planina se je zadnje čase zaradi svoje ugodne lege in po prizadevanju župnika g. Krašna začel razvijati v prav prijetno gorsko zdravilišče in letovišče. Ljudem v kraju so se s tem odprli novi viri dohodkov, obenem pa nas razmere silijo ven iz starih oblik življenja k novi delavnosti. (Kdor ne gre s časom naprej, tistega čas tepe.) Treba je naučiti prebivalstvo nove gospodarske razmere izrabiti v svojo korist.

V mnogih razgovorih trdijo poznavalci, da smo preokosteneli, preveč navezani na staro, da živimo in delamo prav tako kot so živeli in delali dedi in pradedi.

Nič nočemo vedeti, da se je prebivalstvo na Jesenicah podesetorilo in da bi za jeseniški trg izkoriščali plodnost naše zemlje.

V naših hlevih redimo izključno skoro same vole, kakor da še vedno v Savskih jamah kopljejo železno rudo, ki so jo nekoč predniki po razdrapanih grapah vozili v železarske plavže v dolino. Danes mnogo večje donosnosti dobre molzne kравe nočemo videti. Zato tujec, letoviščar, izletnik

skoro ne more dobiti skodelice zdravega domačega mleka. Po pravici se čudi, kako je to mogoče. Naraščajoče število gostov že sili gostitelje, da si mleko nabavljajo v jeseniških mlekarnah. So pa še druge stvari, ki tlačijo k tlom po naši krivdi naš gospodarski napredek.

Mnogo bo morda krivo teh hib to, da v kraju doslej še nismo imeli nikoli niti gospodinjskega niti gospodarskega tečaja, dočim so se po neštevitih slovenskih krajih vršili skoro kar eden za drugim. Prav bi bilo zato in že čas, da bi tudi v našo prelepo gorsko kotlino dobili kaj sličnega. Čas za to bi bil v zimskih mesecih primeren, prostor bi se pa ob dobri volji tudi lahko dobil. O odločujočih oblasteh pa vemo, da bi slično akcijo z veseljem pozdravile, jo podprle in nam dale potrebnih učnih moči. Slični tečaji, ki so povsod prinesli mnogo koristi, bi to storili tudi za Sveti Križ, ker čas naravnost vpije po njih. Mnogo bi koristili gospodarskemu dvigu sploh, zlasti pa za jetju koristi, ki nam pritekajo iz tujsko-prometnih virov.

Hranilnica in posojilnica na Jesenicah

obrestuje vse vloge do najvišje v zakonih določene meje. Nove vloge izplačuje vedno promptno.

Za elektriko

Vam nudi vse najugodnejše

Jože Markež

Jesenice, Murova, tel. 605

TISKARNA ANTON BLAŽEJ JESENICE NA GORENJSKEM

se priporoča za vsa v stroko spadajoča dela

*

Enako se priporoča

KNJIGOVEZNICA IVAN AVGUŠTIN JESENICE NA GORENJSKEM

Ceneno in dobro prehrano, vina na debelo in drobno dobite in kupite najugodnejše v

LJUDSKI KUHINJI

JESENICE KREKOV DOM